

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационен труд за присъждане
на образователна и научна степен „доктор”
по професионално направление

3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации – Връзки с обществеността) на тема

КОРПОРАТИВНАТА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ (КСО) В МИСИЯТА, ВИЗИЯТА И ПРАКТИКИТЕ НА БИЗНЕС ОРГАНИЗАЦИИТЕ, на Пламен Стоилов Бобоков,

докторант във ФЖМК на „Софийски университет „Св. Климент Охридски“,
Катедра „Комуникация, връзки с обществеността и реклама“
с научен ръководител доц. д-р **Светослава Ковачева,**

от проф. д-р **Даниела Василева Сотирова,**
Катедра «Правни и хуманитарни науки», Стопански факултет,
Технически университет – София,
член на Научното жури (заповед РД-38-649-03.11.2019 г.)

Представената дисертация е в обем от 317 стр., от които 301 стр. е текстът на докторската теза. Тя е структурирана в увод, три глави, заключение и библиография. Последната включва 270 източника, от които над 200 са на английски, а останалите са на български и руски език, в т.ч. – и преведени на тези езици книги и статии. Освен това са използвани и цитирани 94 фирмени, корпоративни, институционални и регулативни документа (без автори) – както правни, така и политико-административни.

Подобна **широка информираност** е необходимо условие, за да се обхване избраната тема. Авторът добре познава и българските изследвания за корпоративната социална отговорност от последните 15-ина години. Корпоративната социална отговорност (КСО) има **солидни традиции** в мениджърските, етическите и социално-политическите изследвания през последните десетилетия. Излишно е да се обяснява, че днес има десетки браншови, регионални, национални, европейски и глобални форуми и асоциации за отговорен бизнес и за бизнеса като сила на доброто. Този опит и социален

императив следва да се проучва и насърчава, особено, когато е извършен от човек с опит в ръководене на реален бизнес.

Заглавието на обемистия текст е фокусирано върху мисията, визията и практиките на бизнес организациите. Така вниманието е насочено към тяхното социално лице. Авторът ни го представя в комуникативен и философско-социално-културологичен аспект. Подобна широка перспектива намирам за подходяща при осмисляне на КСО. В изследването и подходите в дисертацията бих откряла историко-социологическия прочит (внимание към предисторията и появата на концепциите за социалната държава, фокусиране върху значението на Макс Вебер и „Протестантската трудова етика и духът на капитализма“). Освен това се развива и етичката перспектива в анализа, както и глобалната визия при подбора, структурирането, обосновката и следваната „вътрешна логика“ на темата и понятията. Така авторът наистина успява да постигне търсената цел – да изследва КСО в контекста на философията на правенето на бизнес, както е заявено на стр. 6 от автореферата.

Разбира се, в този **прагматичен процесуален подход към КСО** се отразява персоналният и организационен опит на г-н Бобоков. Такава рефлексия върху управляваната от самия теб бизнес организация намирам за ценен и не срещан често у нас. Бих напомнила, че в поведенческите науки прилагането на биографичните подходи, проблематизирането на личния опит като организационен, имат своето място, наред с класическите подходи в изследване на индивиди, общности и култури. Освен това е несъмнено, че личният биографичен опит би бил полезен източник за саморазвитие и самоусъвършенстване за всеки. В академичен контекст на преподаване на бизнес етика и организационна култура конкретният пример също е въздействаща сила. Така се прави още една крачка към желаната връзка между образование и бизнес. Пламен Бобоков анализира КСО като подходящ и универсално приет инструмент за свързаност между бизнес и общество. Прави впечатление, че този инструмент е разкрит от автора в два аспекта. На първо място, КСО е приложима „техника“ за подобряване на ефективността на самата бизнес организация. Това е механизъм за създаване на по-добра и устойчива работна среда. Второ, КСО е стратегическо средство за формиране на репутационния капитал, помагащо да се минимизират ефектите от кризисни ситуации.

Структурата на дисертацията представя в пълнота и с последователност идеите на автора. В първа глава докторантът се опитва и до голяма степен успява да представи и систематизира огромния масив от текстове и подходи за КСО. Той

предлага и свое определение за КСО. Важната втора глава проследява промените в концепциите – как от стратегически механизъм КСО се преобразува във фактор за подобряване на социалната среда, включващ множество заинтересовани стейкхолдъри/участници.

Езикът на докторския труд е достъпен и ясен, написаното е с разбиране на цялостната проблематика на човек, идващ от практиката на бизнеса. Изводите са формулирани на базата на аргументи от литературата и обобщение на фирмен опит. Вътрешната логика, обмисленото очертаване на теоретичните параметри на възловия проблем във всеки от разделите и просветеното му интерпретиране в дисертацията са белези на добре направено изследване, в което е избегната тривиализацията на темата КСО.

Авторефератът в обем от 40 стр. предлага резюме на основните тези на изследването.

Обобщените си положителни впечатления ще подкрепя с това, че в текста има стимулиращи идеи и са описани най-нови модели и данни за водени политики на КСО днес. Например, г-н Бобоков с основание изтъква т.нар. „ESG (Environmental, Social and Governance)“ с цитирана информация от 2018 г. – един инструмент, който предлага оценка на обществените ползи от бизнеса или т.нар. „устойчиво инвестиране“.

Интересен въпрос, който докторантът би могъл да доразясни по време на защитата, е относно „корпоративното предназначение като еволюционна форма на КСО“.

Разработката на Бобоков е полезна както за академичното преподаване и изследванията в широкия спектър на отношенията бизнес – общество, така и за практики от реалния бизнес, които се занимават с комуникационни стратегии, управление на персонала и връзки с обществеността. Стимулиращи за преподаватели по бизнес етика, организационна култура и стратегически мениджмънт са подробно описаните казуси в широк исторически и географски план – от България до Либерия.

Бележките ми към представения труд са незначителни, по-скоро езикови и формални. Текстът би спечелил, ако не е толкова раздробен и то - неравномерно на параграфи и подпараграфи (например, в първа глава има 7 параграфа с общо 14 подпараграфа, 5-6 от тях са концентрирани като подвъпроси по един проблем, а някои от седемте параграфа са разгледани „ангро“). Отделни изрази се нуждаят от прецизиране – например споменатото „популяризиране на морала“ в контекста на избягване на „индустриите на греха“ от страна на бизнесите (на стр. 48 от

дисертацията). На места текстът се доближава неадекватно до публицистичния и медийно-популяризиращия изказ – например, излишно е в дисертация на тема за КСО под линия да се обяснява какво е „милениъл” (стр. 102). Критичният ми поглед не е дребнавост, а съвет към автора в случай, че реши да издаде написаното в книга. Издаването на докторската дисертация би било интересно за проходащи в бизнеса, както и за многобройните асоциации, инициативи и обучители по КСО.

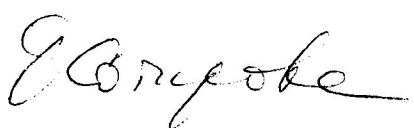
По темата на дисертацията докторантът е посочил 5 заглавия на доклади в сборници, 4 от които са още под печат, а 2 от тях са на бъдещи статии в сп. „Философски алтернативи”. Приемам декларираното с доверие към отговорността на автор на дисертацията за корпоративната отговорност.

Приносителите на докторската теза са формулирани стегнато и достоверно. Оригинална е проспективната насоченост в мисленето за КСО, видима във формулираните пет приноса.

В заключение ще изтъкна, че представеният дисертационен труд съдържа теоретични и приложни резултати, полезни като обобщен опит за КСО и социалното лице на българския бизнес. Оценката ми за докторската теза, автореферата, публикуваните доклади на Пламен Бобоков, (когото не познавам персонално), е изцяло положителна.

Представеният труд има необходимите завършеност и актуалност, академична и практическа значимост на дисертацията за ОНС „доктор” в България. Подкрепям присъждането на тази степен по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации – Връзки с обществеността) на г-н Пламен Стоилов Бобоков.

2.12. 2019 г.

/проф. д-р Даниела Сотирова/